

Raps i fodret är bra för korna!

.....
Text och foto: Annika Bergqvist, LIME AB

- Det gnälls för mycket, säger Börje Börjegård om den egna kåren, jag tjänar pengar på mitt lantbruksföretag.
En av anledningarna till att det går bra är Börjes intresse för foderstater där han har raps som råvara i kofodret.

Kanske är det en av höstens allra sista brittsommardagar i lilla Harshult på småländska högländet. Börjesgården, det enda jordbruksföretaget i byn, är en släktgård sedan fyra-fem generationer tillbaka. Idag är det Börje som driver gården med 75 ha åkermark inklusive arrenden, 10 ha naturliga beten och 140 ha skog. För två år sedan byggde han ut ladugården och ökade koantalet från 32 till 52 kor.

- Mina föräldrar hade byggt om och utökat 1975 och tyckte att det borde räcka även för mig, men mina knän skulle inte stoppa för att mjölka uppbundna kor så jag satsade på lösdrift.

Starkt djurintresse

- När jag slutade gymnasiet hade jag inte tänkt mig att bli bonde, men jag var hemma ett tag och hjälpte pappa att bygga den nya uppbundna ladugården. Sedan flyttade jag till Nyköping och arbetade som avbytare.

Djurintresset växte sig allt starkare. Börje utbildade sig på Ultuna

till seminör, fick jobb i Växjö och bildade familj. Det var dags att ta över gården i början på åttiotalet i samband med att granngården blev till salu.

Börje är mycket road av avelsarbete:

- Förr körde jag en korsningsprogram med jersey, lågland och SRB men nu får vi inte betalt för fet mjölk så jersey är inte aktuell. Lågland mjölkar ca 1000 kg mer och har exteriört bättre juver än SRB men jag tycker att SRB håller sig friskare, därför har jag av bägge sorterna.

Urgallringen har inte varit så hård som brukligt då Börje sparat alla kvigor under uppbyggnadsskedet. Endast tio kvigor är inköpta. Korna mjölkade i genomsnitt 10 200 kg kontrollåret 1999, en siffra som han inte kommer att slå sig till ro med.

- Företaget led av allt regnandet 1998. Förstaskörden fick vi inte in förrän den 20 augusti, under tiden höll vi på att bygga lösdriften. Tröska fick vi göra vid minsta lilla uppehåll mellan regnmolnen,

invänta lägre vattenhalt var inget att tänka på.

Blandar själv foder

När det gäller foderstater är det inte många som kan slå Börje på fingrarna. Det är i huvudsak råvaror och inte koncentrat eller färdigfoder som köps in till korna.

Basblandningen är havre, rågvet och expro. Hans "elitblandning" består av soja, expro och raps, 4-5 kg per ko från det att de mjölkar 20 kg och uppåt. "Elitblandningen" stöttas upp med Kalmar Lantmäns höglaktationsfoder och betför för inkalvade kor och för de som mjölkar över 35 kg. Höglaktationsfodret innehåller bl.a. en propylenglykoldel som hjälper till att förhindra acetonemi.

Börje uppskattar att det går åt ca 9 ton raps per år. Det är fett i rapsen som är eftertraktat. Han följer rapsrekommendationen som ligger på max 15 procent av spannmålsdelen i fodret, annars finns risk för cystor.

Hungriga fåglar

För självförsörjningens skull har både raps och ärtor odlats på gården men småländska åkrar lider inte direkt brist på sten vilket gjorde att ärtodlingen övergavs. För rapsens del gav det alldeles för dåligt då åkrarna inte är stora och fåglarna hungriga. Det de inte åt upp drösade ned så det blev bara några strängar på mitten av åkern som gav något för tröskan.

I ett övergångsskede fick korna foderfett innan Börje började köpa in raps som råvara.

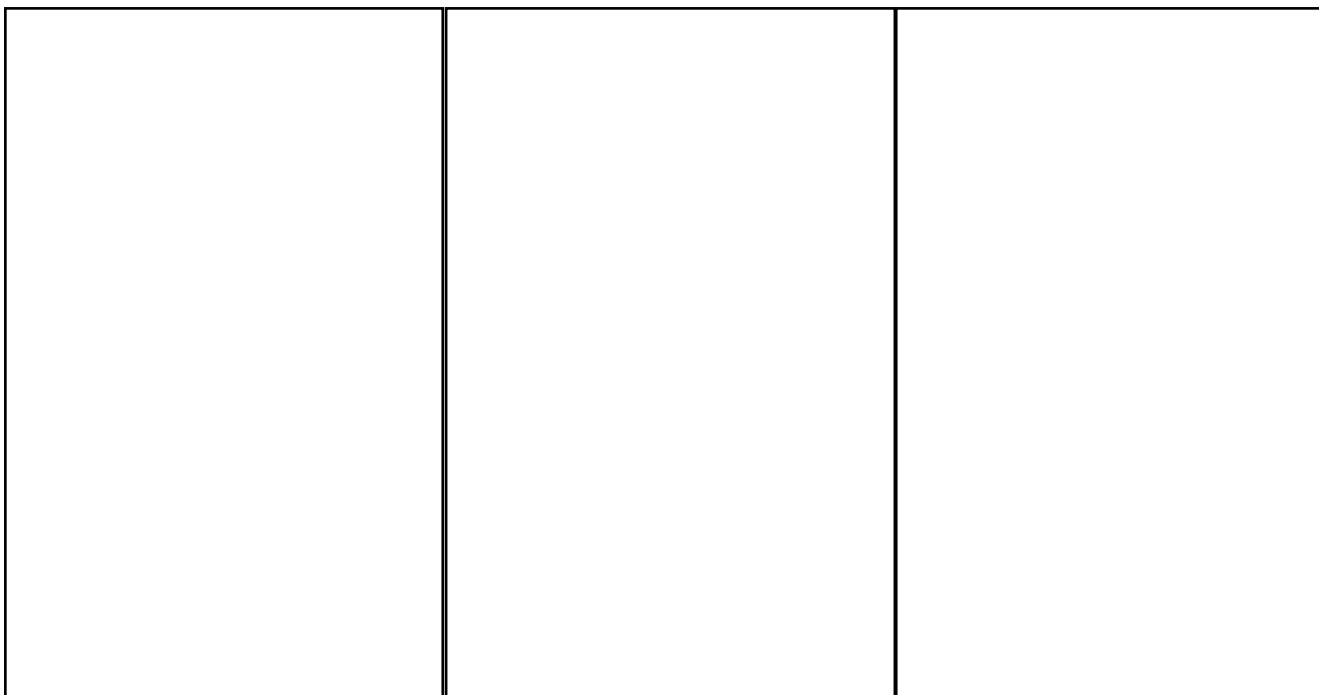
-Jag har inte tid att hålla reda på hur priset på råvarorna svänger på världsmarknaden utan har istället en bra kontakt med foderchefen på Kalmar Lantmänn.

- Rapsen upplever jag som positivt, foderfettet var ett vitt pulver som jag strödde på i satsblandaren, ingen aning om var det kom ifrån eller innehöll.

Han upplever heller inte att det

"Jag tjänar pengar på mitt lantbruksföretag, det har jag som drivkraft", säger Börje Börjesgård bestämt.

Börje är en stor djurvän. Kompisen Lukas är en kär vän, kattungar räddar han gärna ur höga träd och en av gårdens kalvar får sig här lite kli under hakan.

finns något problem med att rapsen skiftar sig vid utfodring eller att korna skulle rata foderblandningen.

Innan rapsen blandas med de övriga varorna krossas den i Nirvanas minsta havrekross. Krossen fick först byggas om av en snillrik smed i byn. Det är drivning på bägge valsarna för att förhindra att fröna blir för hårt krossade med margarinbildning till följd.

Kapaciteten är hög, ca 1000 kg i timmen rinner lätt igenom.

Många skiften

Börjes mobiltelefon ringer när vi sitter runt köksbordet. En försäljare pratar för ett växtodlingsprogram. Börje avböjer med orden att han ska köra det han redan har ett år till. Växtodlingsprogram?

- Ja, säger Börje, det är inte för att hålla reda på växtföljden. Det

är vall som gäller här uppe på höglandet. Utan det är för att hålla reda på alla skiftena. Jag har en 60-70 utspridda skiften. Det är sju km till de tre åkrarna på 5 ha vardera som ligger längst bort. Tyvärr var det på arrende och ska nu bli golfbana. De var så stora att jag tyckte ibland att det var långtråkigt att köra på dem, säger han med ett stort leende. ■